

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΩΝ... ΑΣΠΙΡΩΝ ΤΡΟΥΛΙΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ «. Κ. ΜΠΕΖΟΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΤΖΕΚΤ

Του φοιτητή Στυλιανού Χρήστου (msa 22048)

Με θέμα:

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΤΟΥ
ΚΩΣΤΗ ΜΠΕΖΟΥ

Επιβλέπων καθηγητής: Τσικουρίδης Ελευθέριος

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2025

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον επίκουρο καθηγητή του τμήματος Μουσικής Επιστήμης & Τέχνης Ελευθέριο Τσικουρίδη, για το ενδιαφέρον και την βοήθεια του στην ολοκλήρωση του πτυχιακού μου πρότζεκτ.

Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συμφοιτητές μου Γιώργο Μακρή και Γιάννη Λαουτάρη οι οποίοι συνέβαλαν στην παρουσίαση του συγκεκριμένου πρότζεκτ.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την ανεκτίμητη στήριξη τους, τόσο στην παρούσα εργασία, όσο και στην ολοκλήρωση των σπουδών μου.

Στυλιανός Χρήστος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελίδα 4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
Ο ΚΩΣΤΗΣ ΜΠΕΖΟΣ	
1.1 Βιογραφικά στοιχεία.....	5
1.2 Δισκογραφία.....	7
1.3 Πίνακας τραγουδιών.....	8
1.3 Χαβάγιες.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΚΟΜΜΑΤΙΩΝ	
2.1 Στην υπόγα.....	16
2.2 Τουμπελέκι Τουμπελέκι.....	20
2.3 Ήσωνα ξυπόλητη.....	24
2.4 Αδυνάτισα ο καημένος.....	28
2.5 Απ' την πόρτα σου περνά.....	31
2.6 Η φυλακή είναι σχολείο.....	36
2.7 Γιάννης χασικλής.....	41
2.8 Ντερτιλήδικος χορός.....	46
2.9 Τρούμπα.....	55
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	60
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	62

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το συγκεκριμένο πτυχιακό πρότζεκτ πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του τέταρτου (4^{ου}) έτους της φοίτησης μου στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας υπό την επίβλεψη του καθηγητή του τμήματος Τσικουρίδη Ελευθέριου.

Το πρότζεκτ αυτό αποσκοπεί σε μία μουσικολογική ανάλυση του έργου του Κωστή Μπέζου, ενός σημαντικού και ξεχωριστού καλλιτέχνη της ρεμπέτικης σκηνής. Συγκεκριμένα το πρώτο (1^ο) κεφάλαιο εστιάζει ιδιαίτερα στην ζωή και στην καλλιτεχνική και δισκογραφική του πορεία προσφέροντας μια ολοκληρωμένη εικόνα της συμβολής του στο ρεμπέτικο τραγούδι. Στο δεύτερο (2^ο) κεφάλαιο επιλέχθηκαν εννέα (9) συνθέσεις του Κωστή Μπέζου, οι οποίες κλήθηκαν να μελετηθούν με ιδιαίτερη έμφαση στην τροπικότητα, στην αρμονία, στην μελωδία, στην ενορχήστρωση, αλλά και στον τρόπο παιξίματος της κιθάρας που αντικατοπτρίζει την μοναδική του προσέγγιση στον ήχο και στην μελωδία.

Έναυσμα για την υλοποίηση αυτού του πρότζεκτ αποτέλεσε η ανάγκη για μελέτη του ιδιαίτερου στυλ παιξίματος του Κωστή Μπέζου, που βασίζεται στην χρήση κυρίως των δαχτύλων και όχι πέννας. Ωστόσο, η ενασχόλησή μου με την κλασική κιθάρα με βοήθησε ιδιαίτερα να αφομοιώσω την συγκεκριμένη τεχνική και να καταλάβω τον τρόπο σκέψης πίσω από αυτόν τον τρόπο παιξίματος.

Το πρότζεκτ ολοκληρώνεται με την παρουσίαση και εκτέλεση των εννέα (9) κομματιών από την δισκογραφία του Κωστή Μπέζου που μελετήθηκαν στο δεύτερο (2^ο) κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ο ΚΩΣΤΗΣ ΜΠΕΖΟΣ

1.1 ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Κωστής Μπέζος γεννήθηκε το 1905 στο Μπολάτι Κορινθίας και πέθανε από φυματίωση την περίοδο της κατοχής το 1943 σε ηλικία 38 ετών (Σαββόπουλος, 2016). Ασχολήθηκε με πολλά είδη τέχνης όπως την σκιτσογραφία, την ηθοποιία και κυρίως την μουσική, ενώ για πολλούς υπήρξε μια εμβληματική φιγούρα για την λαϊκή μουσική της Ελλάδας του 1930. Σε πολλές ηχογραφήσεις δίσκων του εμφανιζόταν με το ψευδώνυμο Α. Κωστής ή Κ. Κωστής, γεγονός το οποίο αποτέλεσε για αρκετά χρόνια ένα μυστήριο που έμελλε να καλύψει το ενδιαφέρον για το υπόλοιπο έργο του (Klein, 2015). Το ψευδώνυμο «Κωστής» εμφανίζεται για πρώτη φορά στο τανγκό με τίτλο «Αγκούστια» τον Φεβρουάριο-Μάρτιο του 1930, στο οποίο συμμετέχει και ο Αρίσταρχος Δημητρίου (Κούρτης 2022, 69). Σημαντικός σταθμός στην πορεία του υπήρξαν οι ηχογραφήσεις δώδεκα ρεμπέτικων τραγουδιών με θέμα την «μαγκιά» την περίοδο 1930-1931, τα οποία υπέγραψε με το ψευδώνυμο Κ. Κωστής, ενώ συμμετείχε ο ίδιος στην κιθάρα και στο τραγούδι (Σαββόπουλος, 2015). Από μικρή ηλικία έπαιζε χαβάνια κιθάρα και σε σύντομο χρονικό διάστημα μετακόμισε στην Αθήνα όπου συνεργάστηκε με τον Αττίκ, ενώ υπήρξε και μέλος της διαβόητης «Μάντρας» του (Σαββόπουλος, 2015). Στην Αθήνα μετακόμισε το 1925 για να ξεκινήσει τις σπουδές του στη Σχολή Καλών Τεχνών τις οποίες δεν ολοκλήρωσε ποτέ καθώς έναν χρόνο μετά, τον Ιούλιο του 1926 καλέστηκε να πραγματοποιήσει την θητεία του στον στρατό (Κούρτης 2022, 57). Ο Μπέζος άρχισε να εργάζεται σε εφημερίδες της εποχής όπως η «Ακρόπολις» ως σκιτσογράφος και αρθρογράφος για πρώτη φορά τον Ιανουάριο του 1929 ενώ λόγω της δουλειάς του, δημιουργεί στενές σχέσεις με άτομα του καλλιτεχνικού χώρου όπως ηθοποιούς, θιασάρχες, συγγραφείς αλλά και μουσικούς. Έπειτα μέχρι τα μέσα του '30 αρχίζει να παίρνει συνεντεύξεις, δημιουργεί σκίτσα για αρκετούς ηθοποιούς του θεάτρου και ασκεί κριτική σε διάφορες παραστάσεις (Κούρτης 2022, 59). Τέλος ο Μπέζος γνώρισε ιδιαίτερη φήμη με το συγκρότημά του «Τα Άσπρα Πουλιά» που όλοι κατεξοχήν ήταν ντυμένοι στα άσπρα (Klein, 2015). Τα «Άσπρα Πουλιά» αποτέλεσαν την πιο σημαντική ορχήστρα χαβάνια μουσικής, με σχεδόν 120 δισκογραφημένα τραγούδια στα οποία διακρίνεται το υψηλό επίπεδο δεξιοτεχνίας των μουσικών της (Ευαγγέλου 2024, 128). Τον Μάιο-Ιούνιο του 1931 ο Μπέζος για λογαριασμό των εταιρειών Victor και His Master's Voice ηχογραφεί με το

συγκρότημα «Άσπρα Πουλιά» (Κούρτης 2022, 65). Έχουν καταγραφεί περίπου 50 ηχογραφήσεις από αυτό το συγκρότημα την περίοδο 1931-1936 (Klein, 2015). Στην πορεία τα «Άσπρα Πουλιά» ηχογραφούν πολλά κομμάτια, αλλά πλέον δεν συμμετέχει ο Αρίσταρχος Δημητρίου, συνιδρυτής του σχήματος. Στην δεκαετία που ακολουθεί ο Μπέζος συνυπάρχει ανάμεσα σε τρία συγκροτήματα και σε πέντε δισκογραφικές εταιρείες, Στην πορεία της καλλιτεχνικής του σταδιοδρομίας θα τον πλησιάσουν αρκετοί διάσημοι μουσικοί εκείνης της εποχής που θα συνεργαστεί μαζί τους και οι οποίοι θα υπάρξουν μέλη της μπάντας «Άσπρα Πουλιά» (Κούρτης 2022, 65). Ο Κωστής Μπέζος έχει συμμετάσχει επίσης ως ηθοποιός σε τουλάχιστον δύο ταινίες «Μάγια η Τσιγγάνα» η οποία κυκλοφόρησε το 1943 και «Διπλή Θυσία» που κυκλοφόρησε το 1945 μετά τον θάνατό του (Klein, 2015).

https://www.lifo.gr/sites/default/files/styles/max_1920x1920/public/articles/2020-10-29/bezos1.jpg?itok=z49gUxv8

1.2 ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ

Η δισκογραφική καριέρα του Κωστή Μπέζου ξεκίνησε με τις ηχογραφήσεις ρεμπέτικων τραγουδιών στην Ελλάδα την περίοδο 1930-1931 για την αμερικάνικη εταιρεία Victor με επικεφαλής τον Τέτο Δημητριάδη, στις οποίες ο Μπέζος συμμετείχε σε μερικά από αυτά ως τραγουδοποιός, τραγουδιστής, αλλά και κιθαρίστας. Την άνοιξη του 1930 αρχίζει ένας κύκλος ηχογραφήσεων από τον Κωστή Μπέζο. Στις 20 Μαΐου ηχογραφεί οκτώ ρεμπέτικα τραγούδια σε πέντε από τα οποία τραγουδάει ο ίδιος ενώ τα δύο είναι οργανικά, μαζί του συμμετέχει επίσης στην συνοδευτική κιθάρα ο Γεώργιος Καρράς, ο οποίος συνέθετε ελαφρά τραγούδια. Στην πορεία ο Μπέζος συμμετέχει σε τραγούδια του Δημητριάδη παίζοντας χαβιάγια κιθάρα όπως το «Αχ μάτια» και το «Ίρμα», ωστόσο αυτές οι ηχογραφήσεις βρίσκουν τέλος στις 26 Μαΐου του 1930 (Κούρτης 2022, 69-70). Η εταιρεία Victor αυτή την χρονιά σημείωσε τεράστια επιτυχία με συνολικά 59 τραγούδια στην κατοχή της. Στις 18 Μαΐου του 1931 αρχίζει μια νέα σειρά ηχογραφήσεων με τον Κωστή Μπέζο να ηχογραφεί δύο τραγούδια με το ψευδώνυμο «Κ. Κωστής» στις 21 Μαΐου, τρία στις 22 Μαΐου και το τελευταίο τραγούδι που έκλεισε τον δεύτερο κύκλο ηχογραφήσεων ήταν το «Με πιάνουνε ζαλάδες» που ηχογραφήθηκε στις 23 Μαΐου, ενώ την ίδια περίοδο ηχογραφεί και δύο τραγούδια με το συγκρότημά του «Άσπρα Πουλιά». Σε αυτή τη σειρά ηχογραφήθηκαν συνολικά 58 τραγούδια (Κούρτης 2022, 69-70). Αξίζει να σημειωθεί πως ο Μπέζος χρησιμοποιούσε «τσιμπητό παίξιμο» στις ηχογραφήσεις του ενώ ο τρόπος με τον οποίο τραγουδούσε λέγοντας κομμένες τις συλλαβές των στίχων και με την «βαριά» χροιά του διαμόρφωσε όλα τα υφολογικά χαρακτηριστικά που κατείχε το «μάγκικο» τραγούδι (Κούρτης 2022, 71). Κάποια από τα τραγούδια που περιλάμβανε ο πρώτος του δίσκος με ρεμπέτικα ήταν το «Στην Υπόγα» και το «Ήσουνά Ξυπόλητη». Έπειτα ήρθε η ενασχόλησή του με το ελαφρό τραγούδι, καθώς συνέθεσε τραγούδια για την επιθεώρηση αλλά και τραγούδια σατιρικού περιεχομένου (Κουνάδη, 2019).

https://blog.ger.googleusercontent.com/img/b/R29vZ2xl/AVvXsEgo5XqpEh_icLwxB7NlcMCvfencBwVF1Gd3me4j_reRvz8jQUYucWvtQYUameephX687RGsMkGlfQT6GLWAXwC7SsZueNhogRRpo13jbdadvKPURkm8V9I0AIy1GLX1_zWapqaM_8OQzo02/s1600/%25CE%259A%25CE%2591%25CE%2597%25CE%259A%25CE%2595-%25CE%25A5%25CE%25A0%25CE%259F%25CE%2593%25CE%2591.jpg

1.3 ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ

Στη συνέχεια παρατίθενται ένας πίνακας, στον οποίο καταγράφονται κάποια τραγούδια από την δισκογραφία του Κωστή Μπέζου με χρονολογική σειρά. Τα συγκεκριμένα τραγούδια επιλέχτηκαν με σκοπό να δώσουν στον αναγνώστη μία σαφή εικόνα του μουσικού έργου που συνέθεσε και συμμετείχε ερμηνευτικά ο Κωστής Μπέζος την περίοδο 1930 – 1937. Ωστόσο, σε ορισμένα από τα ακόλουθα κομμάτια όπως θα διαπιστώσετε, στην ερμηνεία συμμετέχουν και άλλοι τραγουδιστές.

Τίτλος έργου	Δημιουργός	Ερμηνεία	Χρονολογία	Εταιρεία
Γιάννης Χασικλής	Τράκης	Κωστής Μπέζος	1930	Victor
Αγκούστια	Γιάννης Τσαμαδός	Κωστής Μπέζος	1930	Columbia
Ήσουνα Ευπόλητη	Παραδοσιακό	Κωστής Μπέζος	1930	Victor

Στην Υπόγα	Κωστής Μπέζος, Τέτος Δημητριάδης	Κωστής Μπέζος	1930	Victor
Ντεριλήδικος Χορός	Κωστής Μπέζος	Οργανικό	1930	Victor
Τρούμπα	Κωστής Μπέζος	Οργανικό	1930	Victor
Κάηκε Ένα Σχολείο	Κωστής Μπέζος, Τέτος Δημητριάδης	Κωστής Μπέζος	1930	Victor
Αδωνάτισα ο Καϊμενος	Καμβύσης Γ.	Κωστής Μπέζος	1931	Victor
Παμέλα	Κωστής Μπέζος	Άλλος Καλλιτέχνης	1931	Columbia
Από την πόρτα σου περνώ	Κωστής Μπέζος	Κωστής Μπέζος	1931	Victor
Άσπρα Πουλιά	Κωστής Μπέζος	Βλάσσης Σπύρος, Χορωδία	1931	His Master's Voice
Τούτο το Καλοκαιράκι	Καμβύσης Γ.	Κωστής Μπέζος	1931	Victor
Νύχτες Γλυκές	Κωστής Μπέζος	Χορωδία	1931	His Master's Voice
Τουμπελέκι Τουμπελέκι	Κωστής Μπέζος	Κωστής Μπέζος	1931	Victor Orthophonic
Η φυλακή είναι σχολείο	Scotti	Κωστής Μπέζος	1931	Victor Orthophonic
Με πιάνουνε ζαλάδες	Κωστής Μπέζος	Κωστής Μπέζος	1931	Victor
Στου Λαϊνή την ταβέρνα	Κωστής Μπέζος	Κωστής Μπέζος	1932	Columbia

<i>Νύχτες Γλυκές</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Άσπρα Πουλιά</i>	<i>1932</i>	<i>Odeon</i>
<i>Βίκυ Βίκυ</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Άσπρα Πουλιά</i>	<i>1933</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Ντίπι ντίπι ντοπ</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Άσπρα Πουλιά</i>	<i>1933</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Αλλό, αλλό</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Δανάη</i>	<i>1934</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Αχ Σούζη</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Χορωδία</i>	<i>1934</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Γλυκεία Σταμπούλ</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Ν. Γύζη, Δανάη</i>	<i>1934</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Εν τάξει</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Πωλ Γκαντ</i>	<i>1934</i>	<i>Columbia</i>
<i>Μικρούλα Μπίμπι</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Άσπρα Πουλιά</i>	<i>1934</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Ούρρα, ούρρα</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Άσπρα Πουλιά</i>	<i>1934</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Το τανγκό της νύχτας</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Τάσος Βάμπαρης, Δανάη, Χρήστο Μνηματίδη</i>	<i>1934</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Ζίρα</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Δανάη, Τάσος Βάμπαρης, Χρήστος Μνηματίδης</i>	<i>1934</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Του Λαΐνη το κρασί</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Ορέστης Μακρής,</i>	<i>1934</i>	<i>His Master's Voice</i>

		Σπύρος Βλάσσης, Νίκος Μοσχονάς		
Τίπι, τόπι	Κωστής Μπέζος	Φοξ, Δημητρίου – Μπέζος	1934	Odeon
Χιπ – χοπ	Κωστής Μπέζος	Χορωδία, Άσπρα Πουλιά	1934	His Master's Voice
Ινουρμί	Κωστής Μπέζος, Ορέστης Λάσκος	Τάσος Βάμπαρης, Χρήστος Μνηματίδης, Δανάη	1934	His Master's Voice
Λαίντη Γιουκουλελέ	Κωστής Μπέζος	Τάσος Βάμπαρης, Δανάη	1934	His Master's Voice
Ου	Κωστής Μπέζος	Χορωδία, Άσπρα Πουλιά	1934	His Master's Voice
Συλλογίσου Νινόν	Κωστής Μπέζος	Νίκος Γύζης, Δανάη	1934	His Master's Voice
Μόνα	Κωστής Μπέζος	Κάκια Μένδρη, Νίκος Γύζης, Ξενοφάντας Στελλάκης	1935	His Master's Voice
Εν τάξει	Κωστής Μπέζος	Κωστής Μπέζος, Κυριακός Πέτρος	1935	Odeon
Παραγούαη	Κωστής Μπέζος	Τάσος Βάμπαρης, Χρήστος	1935	His Master's Voice

		<i>Μνηματίδης, Ρένος Τάλμας</i>		
<i>Νύχτα Ονειρεμένη</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Τάσος Βάμπαρης, Χρήστος Μνηματίδης, Ρένος Τάλμας</i>	<i>1935</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Σμαρτ</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Κούλα Βάμπαρη</i>	<i>1935</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Γλυκιά μου αγάπη γόρνα</i>	<i>Κωστής Μπέζος, Πούλος Α.</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>1936</i>	<i>Columbia</i>
<i>Κλάψε καρδιά μου</i>	<i>Κωστής Μπέζος, Αιμίλιος Σαββίδης</i>	<i>Λουντιάνα</i>	<i>1936</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Κουμπανέζικο Φοξ</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Χορωδία</i>	<i>1936</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Ουάη</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Ρένος Τάλμας, Χρήστος Μνηματίδης</i>	<i>1936</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Πόπη μου</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>1936</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Τα Άσπρα Πουλιά στα βουνά</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Τάσος Βάμπαρης, Χρήστος Μνηματίδης, Ρένος Τάλμας</i>	<i>1936</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Τα Άσπρα Πουλιά στον πόλεμο</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>1936</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Τα ερωτικά μάτια</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Τάσος Βάμπαρης,</i>	<i>1936</i>	<i>His Master's Voice</i>

		<i>Χρήστος Μνηματίδης, Ρένος Τάλμας</i>		
<i>Το τραγούδι της αγάπης</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Χρήστος Μνηματίδης, Ρένος Τάλμας</i>	<i>1936</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Τρέλα πέρα για πέρα</i>	<i>Κωστής Μπέζος, Αιμίλιος Σαββίδης</i>	<i>Τάσος Βάμπαρης, Χρήστος Μνηματίδης</i>	<i>1936</i>	<i>Columbia</i>
<i>Γυναίκα</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Άλλος Καλλιτέχνης</i>	<i>1937</i>	<i>Odeon</i>
<i>Δεν θέλουμε γυναίκες</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Άλκης Παγώνης, Ρίτα Καραγιάννη</i>	<i>1937</i>	<i>Odeon</i>
<i>Δεν θέλουμε γυναίκες</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Γούναρης Ν.</i>	<i>1937</i>	<i>Columbia</i>
<i>Δωσ' μου την καρδιά μου πίσω</i>	<i>Κωστής Μπέζος, Βασίλης Μεσολογγίτης</i>	<i>Άλλος Καλλιτέχνης</i>	<i>1937</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Κατινάκι μου</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Γούναρης Ν., Χρήστος Μνηματίδης</i>	<i>1937</i>	<i>Columbia</i>
<i>Λιλόγκα</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Χορωδία</i>	<i>1937</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Νοκτούρνο</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Χρήστος Μνηματίδης, Ρένος Τάλμας</i>	<i>1937</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Ο καημός του τσοπάνου</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Γούναρης Ν., Ανδρέας Αθανασιάδης</i>	<i>1937</i>	<i>His Master's Voice</i>

<i>Ο Μπέζος στην Αμερική</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Χορωδία</i>	<i>1937</i>	<i>His Master's Voice</i>
<i>Το βαλσάκι μου</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Άλλος Καλλιτέχνης</i>	<i>1937</i>	<i>Odeon</i>
<i>Το τανγκό του μυστηρίου</i>	<i>Κωστής Μπέζος</i>	<i>Γούναρης Ν., Μαριάννα Μόρσου</i>	<i>1937</i>	<i>His Master's Voice</i>

(<https://rebetiko.sealabs.net/>)

1.4 ΧΑΒΑΓΙΕΣ

Ο Μπέζος ήρθε σε επαφή με το μουσικό ιδίωμα της χαβάγια το 1928, την περίοδο που δούλευε στο θέατρο «Μοντιάλ» ως σκηνογράφος, μέσω της ακρόασης ευρωπαϊκών ηχογραφήσεων που αποτύπωναν τα χαρακτηριστικά αυτού του είδους. Αρχικά θεωρούσε πως ο συγκεκριμένος ήχος δεν προερχόταν από κιθάρες, αλλά από κάποιο πνευστό όργανο (Κούρτης 2022, 63-64). Ο ίδιος είχε αναφέρει ότι ανέπτυξε την τεχνική του παρατηρώντας χαβανέζους καθαρίστες σε κινηματογραφικές ταινίες. Την σωστή τεχνική παιξίματος την έμαθε από τον Αρίσταρχο Δημητρίου όπως τον είχε διδάξει ο Δημητράκης Αντωνιάδης, ο οποίος εισήγαγε από την Αμερική τον τρόπο παιξίματος της χαβανέζικης κιθάρας (Κούρτης 2022, 63-64).

Ο Κωστής Μπέζος ως καθαρίστας εμπνευσμένος από την χαβανέζικη μουσική εξέλιξε την τεχνική της χαβάγια κιθάρας, καθώς χρησιμοποιούσε στις ηχογραφήσεις του «ανοιχτά κουρδίσματα» κάνοντας έτσι τις χορδές της κιθάρας να ακούγονται ως μια συνήχηση ενώ συχνά χρησιμοποιούσε slide (Klein, 2015).

Οι πρώτες ηχογραφήσεις χαβάγια μουσικής στην Ελλάδα σημειώνονται στα τέλη του 1928 με τα τραγούδια «Παν' οι ελπίδες» και «Δωσ μου το τριαντάφυλλο μου» σε σύνθεση του Νίκου Χατζιαποστόλου στα οποία ενδεχομένως συμμετείχαν ως καθαρίστες ο Κώστας Μπέζος και ο Κυριάκος Στύπας. Μετέπειτα την περίοδο του 1930 συνεργάζονται δισκογραφικά ο Δημητρίου και ο Μπέζος για την ηχογράφηση του τραγουδιού «Κι όμως» του Αττίκ (Κούρτης 2022, 64-65). Παρόλο που ακολούθησε πλήθος ηχογραφήσεων από αυτή την συνεργασία την ίδια περίοδο αρχίζει να δίνει συναυλίες το ντουέτο Μπέζος – Στύπας, το οποίο για τις ανάγκες των εταιρειών Odeon

και Parlorphon ηχογραφεί σολιστικά κομμάτια με το όνομα «Ελληνικά Χαβάγια». Το 1930 οι χαβάγιες γίνονται πλέον εξαιρετικά δημοφιλείς στο κοινό της Αθήνας (Κούρτης 2022, 64-65). Ορχήστρες που εκπροσωπούν το είδος της χαβάγια στην Ελλάδα είναι τα «Άσπρα πουλιά» του Κωστή Μπέζου, η ορχήστρα του Ζοζέφ Κορίνθιου, του Αρίσταρχου Δημητρίου και οι «Μποέμ» του Γιάννη Βέλλα (Ευαγγέλου 2024, 89).

<https://www.musicheaven.gr/html/images/stories/2017/1491305233.jpg>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΚΟΜΜΑΤΙΩΝ

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται μουσικολογική ανάλυση εννέα (9) κομματιών από την δισκογραφία του Κωστή Μπέζου, με κριτήριο την τροπικότητα, την αρμονία, την μελωδία, την ενορχήστρωση και τον τρόπο παιξίματος. Αξίζει να αναφερθεί εδώ πως ο Μπέζος φαίνεται να χρησιμοποιούσε έξι κούρδιασμα, αλλά το κυριότερο από αυτά ήταν το «ισπανικό» με κούρδιασμα από τα μπάσα ως τα καντίνια PE – ΣΟΛ – PE – ΣΟΛ – ΣΙ – PE. Κάποια από τα τραγούδια που ηχογραφήθηκαν με αυτό το κούρδιασμα είναι ο «Γιάννης Χασικλής», «Στρίβε λόγια», «Τρούμπα» και ο «Ντερτιλήδικος χορός» (Κούρτης 2022, 71). Στα περισσότερα τραγούδια του ο Μπέζος έπαιζε τα σολιστικά μέρη της κιθάρας με τα δάχτυλα χωρίς να χρησιμοποιεί πένα. Από τα παρακάτω επιλεγμένα τραγούδια με πένα θα παιχτεί μόνο το «Τουμπελέκι τουμπελέκι». Σε καθένα από τα τραγούδια του φαίνεται να παίζει την κύρια μελωδία και παράλληλα τη συνοδεία, χρησιμοποιώντας νότες στις μπάσες χορδές. Επιπλέον ο δεύτερος κιθαρίστας συνήθως χρησιμοποιεί συγχορδίες χωρίς να υπάρχουν ιδιαίτερες αλλαγές στην αρμονία (Klein, 2015).

Διευκρινίζεται ότι, λόγω συντόμευσης της παρούσας εργασίας, δεν καταγράφονται οι παραλλαγές των ακόλουθων κομματιών.

2.1 Στην Υπόγα

Το τραγούδι με τίτλο «Στην Υπόγα» ηχογραφήθηκε στην Αθήνα στις 20 Μαΐου του 1930 στην εταιρεία Victor. Είναι σε μουσική και στίχους του Κωστή Μπέζου ενώ τραγουδήθηκε από τον ίδιο. Το κομμάτι διαρκεί τέσσερα λεπτά και ένα δευτερόλεπτο (4.01). Στο κομμάτι ακούγονται μία φωνή και δύο κιθάρες από τις οποίες η μία έχει συνοδευτικό ρόλο και η άλλη παίζει την μελωδική γραμμή. Το τονικό κέντρο του τραγουδιού είναι η νότα ρε. Το κομμάτι είναι σε δρόμο σαμπάχ και ο ρυθμός του είναι το ζεϊμπέκικο (9/8).

Σαμπάχ

Στίχοι

Ρε ν' από πι, ρε ν' από πίσω στη στρατώνα βαρέσαν μα, βαρέσαν μάγκα στην
υπόγα

Μπαίνει 'νας μπα, μπαίνει 'νας μπάτσος με το κούφιο Και ρίχνει μου, και ρίχνει
μούσμουλα στο ρούφο

Και κατρακύ, και κατρακύλισε το φέσι μας σβήνει ο να, μας σβήνει ο ναργιλές
στη μέση

• Ωωωωώχ ωωχ!

Και τον ανά, και τον ανάβει η Κυριακούλα ρε που 'χει τάλιρα και τσιγαριές στη
ζούλα

Γεια σου ρε Μή, γεια σου ρε Μήτσο στραβοκάνη που 'σαι μαστού, που 'σαι
μαστούρι απ' το ντουμάνι

Στην Υπόγα

A. Κωστής

The musical score is arranged for two acoustic guitars, labeled 'Ακουστική Κιθάρα 1' and 'Ακουστική Κιθάρα 2'. It consists of five systems of music, each with two staves. The first system is marked with a '1' and a repeat sign. The second system is marked with a '2'. The third system is marked with a '4'. The fourth system is marked with a '6'. The fifth system is marked with an '8'. The notation includes treble clefs, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature. The first guitar part features a melodic line with various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The second guitar part provides a harmonic accompaniment with chords and single notes. The score concludes with a double bar line and repeat dots.

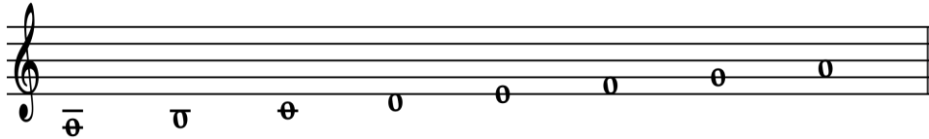
2.2 Τουμπελέκι-Τουμπελέκι

Το τραγούδι με τίτλο «Τουμπελέκι-Τουμπελέκι» σε μουσική και στίχους του Κωστή Μπέζου ηχογραφήθηκε στην Αθήνα στις 22 Μαΐου του 1931 στην εταιρεία Orthophonie. Η ηχογράφηση του κομματιού διαρκεί τέσσερα λεπτά και δεκαέξι δευτερόλεπτα (4.16) (Κουνάδη, 2019). Η ορχήστρα αποτελείται από δύο κιθάρες, η μία είναι συνοδευτική και η άλλη σολιστική και μία φωνή. Ο μουσικοί δρόμοι του κομματιού είναι Ντο ματζόρε και Λα φυσικό μινόρε ενώ στο κομμάτι διακρίνονται δύο ρυθμικά σχήματα, το χασαποσέρβικο (2/4) και ο καρσιλαμάς (9/8) Το κομμάτι έχει ως τονικό κέντρο το ντο και το λα.

Ντο ματζόρε

Λα φυσικό μινόρε

Χασάπικο

Καρσιλαμάς

(Παγιάτης, 2010)

Το κομμάτι αποτελείται από δύο μέρη, το Α μέρος (μ. 3 – 32) και το Β μέρος (μ. 33 – 36). Στα δύο πρώτα μέτρα μπαίνει η ρυθμική κιθάρα δίνοντας τον ρυθμό του χασαποσέρβικου με την συγχορδία της Ντο ματζόρε και έπειτα εισάγεται το θέμα Α1

σε οργανική μορφή (μ. 3 – 8) το θέμα αυτό ξεκινάει με τη νότα σολ και βηματικά καταλήγει στην νότα ντο στο πέμπτο μέτρο, έπειτα επαναλαμβάνεται (μ. 6 – 8). Στη συνέχεια εισάγεται το θέμα A2 (μ. 9 – 14) επίσης σε οργανική μορφή και γίνεται διακριτό πως η μελωδία πλέον κινείται στο Λα φυσικό μινόρε καθώς κάνει την κατιούσα κίνηση της κλίμακας Λα φυσικό μινόρε (μ. 9 – 11) καταλήγοντας με το Λα πάλι στην οκτάβα πάνω απ'το πεντάγραμμο (μ. 11), σε αυτό το θέμα η συνοδευτική και η σολιστική κιθάρα παίζουν ταυτοφωνικά. Χαρακτηριστικό είναι επίσης πως στο μέτρο 12 ενώ ξεκινάει να επαναληφθεί η ίδια φράση παρατηρείται στα ακριβώς επόμενα δύο μέτρα (μ. 13 - 14) ότι η μελωδία κάνει μια χρωματική κίνηση από τη νότα ντό (μ. 13) για να καταλήξει στη νότα λα (μ. 14), αυτή η χρωματική κίνηση δεν επαναλαμβάνεται στο φωνητικό μέρος. Στη συνέχεια μπαίνουν τα λόγια τα οποία ακολουθούν την μελωδική γραμμή του θέματος A1 και A2 (μ. 15 – 32). Στο Β μέρος (μ. 33 – 36) η μελωδία του κομματιού κινείται σε Λα φυσικό μινόρε ενώ ο ρυθμός αλλάζει από χασαποσέρβικο (2/4) σε καρσιλαμά (9/8) και έπειτα επαναλαμβάνεται όλο το κομμάτι από την αρχή.

Όσο αφορά το συνοδευτικό μέρος η εναρμόνιση του τραγουδιού είναι αρκετά απλή καθώς οι βασικές συγχορδίες που χρησιμοποιεί η κιθάρα είναι η ντο ματζόρε (C) και η λα μινόρε (Am). Ωστόσο στο Β μέρος (μ. 33 – 36) η συνοδευτική κιθάρα δεν παίζει ολόκληρη την συνήχηση αλλά μόνο τα μπάσα. Πιο αναλυτικά στο μέτρο 33 στον πρώτο παλμό χτυπάει το μπάσο λα, στον πέμπτο παλμό το μπάσο σι και στον έβδομο το μπάσο σολ, στο μέτρο 34 στον πρώτο παλμό χτυπάει το μπάσο μι, στον πέμπτο το μπάσο σι και στον έβδομο το μπάσο λα και έπειτα αυτό το δίμετρο επαναλαμβάνεται (μ. 35 – 36) ενώ η σολιστική κιθάρα παίζει σε ταυτοφωνία την μελωδία που τραγουδά η φωνή. Αυτή η δομή ακολουθείται σε ολόκληρο το κομμάτι. Ο Μπέζος σε αυτό το κομμάτι παίζει με πένα ενώ οι κιθάρες είναι κουρδισμένες στο κανονικό τους κούρδισμα (E A D G B E).

Όσον αφορά στιχουργικά το κομμάτι, στο τρίτο και στο τέταρτο κουπλέ ο Μπέζος εμπνεύστηκε τους στίχους από ένα ποίημα του Χρήστου Μακρή ενώ οι στίχοι από το πρώτο και το δεύτερο κουπλέ είτε ήταν «αδέσποτοι» είτε γράφτηκαν από τον συνθέτη του τραγουδιού και έπειτα παραλλάχτηκαν από τους Ανέστη Δελιά και Νίκο Μάθεση για να χρησιμοποιηθούν στο τραγούδι «Το σακάκι» που ηχογραφήθηκε τον Οκτώμβρη του 1935 (Klein, 2015). Οι στίχοι μιλάνε για κάποιον που έκλεψε ένα σακάκι με σκοπό να το πουλήσει στο Μοναστηράκι.

Στίχοι

«Η τύχη μου το έριξε να κλέψω ένα σακάκι, το βάσταγα και τράβαγα για το Μοναστηράκι, το βάσταγα και τράβαγα για το Μοναστηράκι.

Τούμπα τούμπα το λεγένι, βρε, κείνο που 'παμε θα γένει, τουμπελέκι τουμπελέκι, βρε, που μας κάνεις το λελέκι.

Κατά διαβόλου σύμπτωση, να και τ' αφεντικό του, με τράβαγε και μου 'λεγε, πως ήτανε δικό του, με τράβαγε και μου 'λεγε, πως ήτανε δικό του.

Τουμπελέκι τουμπελέκι, βρε, που μας κάνεις το λελέκι, βρε, τούμπα τούμπα το λεγένι, βρε, που μας κάνεις το λεβέντη.

Αχ, η ζωή των Γιάννηδων μες στην απελπισία, πότε στα κρατητήρια και πότε σ' ευτυχία, πότε στα κρατητήρια και πότε σ' ευτυχία.

Τουμπελέκι τουμπελέκι, βρε, που μας κάνεις το λελέκι, ωχ, τούμπα τούμπα το λεγένι, βρε, που μας κάνεις το λεβέντη.

Βρε, ποια κυρία, ποια κουρέλω, βρε ποια κασόμπρα του συρμού, βρε, έναν κόμη τα τοιούτο, να τον περάσει γι' αλεπού. βρε, έναν κόμη τα τοιούτο, να τον περάσει γι' αλεπού.

Τουμπελέκι τουμπελέκι, βρε, που μας κάνεις το λεγένι, βρε, τούμπα τούμπα το λεγένι, βρε, που μας κάνεις το λεβέντη.

Βρε, το κοστούμι που φοράω, βρε σ' ένα φίλο το χρωστάω, αχ δεν το δίνω, δεν το δίνω, βρε, μα τον Άγιο Κωνσταντίνο, αχ δεν το δίνω, δεν το δίνω, βρε, μα τον Άγιο Κωνσταντίνο.

Τουμπελέκι τουμπελέκι, βρε, που μας κάνεις το λελέκι, ωχ, τούμπα τούμπα το λεγένι, βρε, κείνο που 'παμε θα γένει.»

Τουμπελέκι - Τουμπελέκι

A. Κωστής

Ακουστική Κιθάρα 1

Ακουστική Κιθάρα 2

7

Guit. 1

Guit. 2

14

Guit. 1

Guit. 2

21

Guit. 1

Guit. 2

29

Guit. 1

Guit. 2

35

Guit. 1

Guit. 2

2.3 Ήσωνα Ξυπόλητη

Το τραγούδι με τίτλο «Ήσωνα Ξυπόλητη» σε μουσική και στίχους του Τέτου Δημητριάδη και του Κωστή Μπέζου ηχογραφήθηκε στην Αθήνα στις 20 Μαΐου του 1930 στην εταιρεία Victor, ενώ τραγουδήθηκε από τον Κωστή Μπέζο. Το τραγούδι διαρκεί τρία λεπτά και πενήντα οκτώ δευτερόλεπτα (3.58) (Κουνάδη, 2019). Η ορχήστρα αποτελείται από μία φωνή και δύο κιθάρες από τις οποίες η μία παίζει την συνοδεία και η άλλη την μελωδική γραμμή. Ο μουσικός δρόμος του κομματιού είναι ο σαμπάχ και ο ρυθμός του είναι το ζεϊμπέκικο.

Σαμπάχ

Ζεϊμπέκικο

(Παγιάτης, 2010)

Το κομμάτι αποτελείται από δύο μέρη ενώ οργανώνεται συμμετρικά, καθώς το καθένα μέρος ξεχωριστά αποτελείται από τέσσερα μέτρα. Το Α μέρος (μ. 1 – 4) ξεκινάει με την παρουσίαση του θέματος σε οργανική μορφή, ξεκινώντας με την τονική σολ ενώ από την αρχή φαίνεται ξεκάθαρη η κίνηση του δρόμου σαμπάχ καθώς στους τρεις τελευταίους παλμούς (μ. 1) η μελωδία κάνει την χαρακτηριστική κατιούσα κίνηση του σαμπάχ (ντοβ, σιβ, λα), στη συνέχεια η μελωδία ξεκινάει ακριβώς όπως στο πρώτο μέτρο με την διαφορά ότι τελειώνει με την τονική (σολ) (μ. 2) και έπειτα επαναλαμβάνεται αυτούσιο το ίδιο ρυθμομελωδικό υλικό (μ. 3 – 4), έτσι ολοκληρώνεται το Α μέρος. Στο Β μέρος (μ. 5 – 8) μπαίνει η εισαγωγή με την μελωδία να ξεκινάει με την πέμπτη βαθμίδα (ρε) και να κλείνει στο τέλος με την χρωματική κίνηση ντοβ, σιβ, λα (μ. 5), έπειτα στο επόμενο μέτρο (μ. 6) παρουσιάζεται το ίδιο ρυθμομελωδικό υλικό με την διαφορά ότι κλείνει με την τονική (σολ) και στη συνέχεια αυτό το δίμετρο επαναλαμβάνεται (μ. 7 – 8) ολοκληρώνοντας έτσι το Β μέρος. Έπειτα εισάγονται τα λόγια του τραγουδιού τα οποία ακολουθούν την μελωδική γραμμή του

μέρους Α. Μετά το τέλος της κάθε στροφής ακολουθεί οργανική επανάληψη του μέρους Α και Β (μ. 3 – 8). Κατά την διάρκεια του τραγουδιού η σολιστική κιθάρα παίζει σε ταυτοφωνία την ίδια μελωδία που τραγουδά η φωνή, στο συγκεκριμένο κομμάτι ο Μπέζος παίζει με τα δάχτυλα καθώς η σόλο κιθάρα εκτός από την μελωδική γραμμή χτυπάει τα μπάσα σολ και ρε εκτός από τους τρεις τελευταίους παλμούς (μ. 2, 4) που παίζει μία οκτάβα κάτω την ίδια χρωματική κίνηση που κάνει η μελωδία (ντοβ, σι και λα). Το τονικό κέντρο του κομματιού είναι η νότα σολ και η κιθάρα είναι κουρδισμένη σε σολ ανοιχτό κούρδισμα (ΡΕ – ΣΟΛ – ΡΕ – σολ – σι – ρε).

Η συνοδεία είναι αρκετά απλή καθώς η συνοδευτική κιθάρα κρατάει σταθερά το ρυθμικό σχήμα του ζεϊμπέκικου παίζοντας μόνο την συγχορδία της τονικής (σολ μινόρε) χωρίς καμία αλλαγή.

Οι στίχοι ίσως αφηγούνται την ιστορία ενός άντρα που απευθύνεται σε μία γυναίκα περιγράφοντας την αλλαγή στην συμπεριφορά και τις απαιτήσεις της μετά την σχέση τους.

Στίχοι

«Ήσουν ξυπόλυτη και γύριζες στους δρόμους,

τώρα που σε πήρα 'γώ γυρεύεις ιπποκόμους.

Ήσουν ξυπόλυτη και μάζευες 'κοσάρια,

τώρα που σε πήρα 'γώ γυρεύεις κατοστάρια.

Ρε, ήσουν αδέκαρη και μάζευες ραδίκια,

τώρα που σε πήρα 'γώ γυρεύεις σκουλαρίκια.

Με χίλια χρόνια φυλακή τιμώρησα το Χάρο,

να 'σαι πάντα ελεύθερη, μαζί σου να γουστάρω.

Ήσουν ξυπόλυτη και τάιζες κοκόρους,

τώρα που σε πήρα 'γώ ζητάς αεροπόρους.

Τα ζάρια μου τα κούνησα και ήρθαν έξι-πέντε,

μπαμ κι ο μπάτσος στη γωνιά τους πάει πέντε-πέντε»

Ήσυνα Ευπόλητη

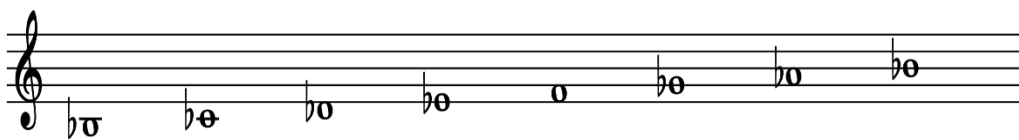
A. Κωστής

The musical score is arranged for four guitar parts, organized into two systems of two parts each. The first system includes two acoustic guitars (Ακουστική Κιθάρα 1 and 2) and two electric guitars (Guit. 1 and 2). The second system also includes two electric guitars (Guit. 1 and 2). The music is written in a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a 3/8 time signature. The first system begins with a double bar line and repeat sign. The notation includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The electric guitar parts feature more complex melodic lines with some chromaticism and accents, while the acoustic guitars provide a steady harmonic accompaniment with chords and single notes.

2.4 Αδυνάτισα ο καϊμένος

Το τραγούδι «Αδυνάτισα ο καϊμένος» σε σύνθεση του Κωστή Μπέζου ηχογραφήθηκε στην Αθήνα στις 22 Μαΐου του 1931 με παραγωγό τον Τέτο Δημητριάδη στην εταιρεία Victor και τραγουδήθηκε από τον Κωστή Μπέζο. Το τραγούδι διαρκεί τέσσερα λεπτά και δεκαέξι δευτερόλεπτα (4.16) (Κουνάδη, 2019). Η ορχήστρα αποτελείται από μία φωνή και δύο κιθάρες, μία σολιστική και μία συνοδευτική. Το κομμάτι είναι σε δρόμο ουσάκ και η ρυθμική του αγωγή είναι το ζεϊμπέκικο.

Ουσάκ

Ζεϊμπέκικο

(Παγιάτης, 2010)

Το κομμάτι ξεκινάει με την εισαγωγή του θέματος σε οργανική μορφή (μ. 1 – 12). Η μελωδία ξεκινά με το λαβ που πηγαίνει στο σιβ στην οκτάβα (μ. 1 – 2), έπειτα η μελωδία κάνει την κατιούσα κίνηση του δρόμου ουσάκ ξεκινώντας με το σιβ στην οκτάβα (μ. 3 – 6). Μετά επαναλαμβάνεται το ρυθμομελωδικό υλικό των μέτρων 1 – 2 αλλά αυτή την φορά στην τονικότητα της τέταρτης βαθμίδας (μib) ξεκινώντας με το ρεβ που καταλήγει στο μib (μ. 7 – 8) και τέλος επαναλαμβάνεται το μελωδικό υλικό των μέτρων 3 – 6 (μ. 9 – 12), αλλά ελαφρώς παραλλαγμένο καθώς η μελωδία στα μέτρα 10 και 12 αυτή την φορά κινείται χρωματικά από το φα στο σιβ. Στα πρώτα δύο μετρά η συνοδευτική κιθάρα παίζει την συγχορδία της τονικής (Bbm) ενώ μετά ακούγεται η συγχορδία της τέταρτης βαθμίδας (Ebm) (μ. 7 – 8) και στη συνέχεια επανέρχεται πάλι η τονική (Bbm) (μ. 9 – 12). Τα λόγια ακολουθούν την μελωδική γραμμή του θέματος χωρίς να ακούγεται η σολιστική κιθάρα να παίζει σε ταυτοφωνία την ίδια μελωδία με την φωνή. Η μελωδία κινείται κυρίως βηματικά με αξίες ογδών, δεκάτων έκτων και

τετάρτων ενώ χαρακτηριστικό είναι ότι η μελωδική κίνηση δεν υπερβαίνει τα πλαίσια της οκτάβας. Τονικό κέντρο του κομματιού είναι η νότα σιb.

Όσο αναφορά την συνοδεία οι συγχορδίες που χρησιμοποιούνται είναι η i (Bbm) και η iv (Ebm) οι οποίες ανήκουν στις κύριες συγχορδίες του δρόμου ουσάκ, ωστόσο παρατηρείται ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις μπασογραμμές (μ. 3 - 6), που η συνοδευτική κιθάρα παίζει σε ταυτοφωνία αλλά μια οκτάβα κάτω την ίδια μελωδία με την σόλο κιθάρα, ενώ διακρίνονται σε κάποια σημεία εναλλαγές στα μπάσα της συγχορδίας (μ. 9 - 12), όπου το μπάσο της συγχορδίας της τονικής αλλάζει από σιb σε φα και το αντίστροφο.

Στιχουργικά το κομμάτι ίσως αφηγείται την ζωή ενός μάγκα που έφαγε ξύλο στο τμήμα (δέκα δύο) από τους χωροφύλακες και είναι έτοιμος μόλις συνέλθει να συνεχίζει παίρνει χρήματα (διφραγκάκι, κοσαράκι) παραμυθιάζοντας τις γυναίκες (Βιόλα, Λόλα).

Στίχοι

Αδυνάτισα ο καημένος απ' το ξύλο το πολύ
που 'φαγα στο δέκα δύο βρε απ' την χωροφυλακή
αδυνάτισα ο καημένος βρε απ' το ξύλο το πολύ
που 'φαγα στο δέκα δύο βρε απ' την χωροφυλακή

Σαν η μάπα μου θα στρώσει και θα γίνω πάλε φίνος
θα μασάω απ' το τσαντάκι βρε διφραγκάκι διφραγκάκι
σαν η μάπα μου θα στρώσει και θα γίνω πάλε φίνος
θα μασάω απ' το τσαντάκι βρε διφραγκάκι διφραγκάκι
θα μασάω απ' το τσαντάκι βρε κοσαράκι κοσαράκι

Μια της Βιόλας δυο της Βιόλας βρε μπαίνω στο τζαρδί της Λόλας
και της σκάω το παραμύθι βρε το κουκί και το ρεβίθι
μια της Βιόλας δυο της Βιόλας βρε μπαίνω στο τζαρδί της Λόλας
και της σκάω το παραμύθι βρε το κουκί και το ρεβίθι

Της ζητάω για τσιγάρα και άλλα πεντακόσια χώρια
κι άλλες τετρακόσες βάλε βρε να μου φύγει η στενοχώρια
της ζητάω για τσιγάρα και άλλα πεντακόσια χώρια
κι άλλες τετρακόσες βάλε βρε να μου φύγει η στενοχώρια

Αδυνάτισα ο καυμένος

A. Κωστής

Ακουστική Κιθάρα 1

Ακουστική Κιθάρα 2

Guit. 1

Guit. 2

Guit. 1

Guit. 2

Guit. 1

Guit. 2

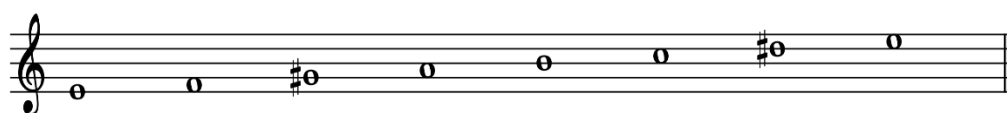
Guit. 1

Guit. 2

2.5 Απ' την πόρτα σου περνώ

Το τραγούδι «Απ' την πόρτα σου περνώ» σε σύνθεση του Κωστή Μπέζου ηχογραφήθηκε στην Αθήνα στις 21 Μαΐου του 1931 στην εταιρεία Victor και τραγουδήθηκε από τον Κωστή Μπέζο. Το τραγούδι διαρκεί τέσσερα λεπτά και είκοσι οκτώ δευτερόλεπτα (4.28) (Κουνάδη, 2019). Την ορχήστρα αποτελούν μία φωνή και δύο κιθάρες από τις οποίες η μία είναι σολιστική και η άλλη συνοδευτική. Ο μουσικός δρόμος του κομματιού είναι ο χιτζασκιάρ και ο ρυθμός του το ζεϊμπέκικο.

Χιτζασκιάρ

Ζεϊμπέκικο

(Παγιάτης, 2010)

Το κομμάτι ξεκινάει με την εισαγωγή του θέματος σε οργανική μορφή (μ. 1 – 8), αρχικά η μελωδία κινείται στο πεντάχορδο μι – σι (μ. 1 – 2) και στη συνέχεια ξεπερνάει τα πλαίσια της οκτάβας ξεκινώντας από την πέμπτη βαθμίδα (σι) και φτάνει μέχρι το φα# στην οκτάβα ενώ καταλήγει στο μι (μ. 3 – 4), σε αυτά τα μέτρα η πέμπτη βαθμίδα παρουσιάζεται βαρυμένη (σιb) και μετά φυσική, χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι η δεύτερη βαθμίδα (φα) παρουσιάζεται οξυμένη (φα#). Έπειτα η μελωδία κινείται σε δρόμο χιτζασκιάρ ξεκινώντας με το μι στην οκτάβα και καταλήγει με καθοδική κίνηση στο μι χαμηλό (μ. 5), μετά ξεκινάει με την πρώτη βαθμίδα (μι) και στους τρεις τελευταίους παλμούς στέκεται στην πέμπτη βαθμίδα (σι) (μ. 6) ενώ στη συνέχεια επαναλαμβάνεται το ίδιο ρυθμομελωδικό υλικό από τα δύο προηγούμενα μέτρα (μ. 7 – 8), ωστόσο το μελωδικό υλικό παραλλάσσεται ελαφρώς αυτή την φορά για να κλείσει στην τονική (μι) (μ. 8). Έπειτα εισάγεται το φωνητικό μέρος, το οποίο ακολουθεί την μελωδική γραμμή του θέματος (μ. 1 – 8). Μουσικολογικά το κομμάτι έχει ως τονικό κέντρο την νότα μι, η μελωδία κινείται κυρίως βηματικά με ορισμένα άλματα και

ποικιλματικά με αξίες ογδών, δεκάτων έκτων και τριακοστών δευτέρων. Η σολιστική κιθάρα κατά την διάρκεια του τραγουδίσματος δεν παίζει.

Όσο αναφορά την αρμονία στα πρώτα δύο μέτρα χρησιμοποιείται μόνο η συγχορδία της τονικής (μι ματζόρε) (μ. 1 – 2) ενώ στον έκτο παλμό (μ. 3 – 4) παρουσιάζεται η συγχορδία της πέμπτης βαθμίδας (B7), στο επόμενο τετράμετρο (μ. 5 – 8) εναλλάσσονται οι συγχορδίες της τονικής (E) και της προδεσπόζουσας (Am). Τέλος αξίζει να σημειωθεί πως στο δεύτερο τετράμετρο (μ. 5 – 8) εντοπίζεται η παρακάτω παραλλαγή όσο αναφορά το ρυθμικό σχήμα του ζεϊμπέκιου που παίζει η συνοδευτική κιθάρα.

Παραλλαγή:

Το τραγούδι στιχουργικά μπορεί να αναφέρεται στη ερωτική προσέγγιση ενός ατόμου προς μία γυναίκα η οποία είτε αδιαφορεί απέναντι του είτε τον απορρίπτει.

Στίχοι:

«Απ' την πόρτα σου περνώ, στέκω και κοιτάζω
κι από την αγάπη μου αρχίζω και νυστάζω,
απ' την πόρτα σου περνώ, στέκω και μπανίζω
κι από τις χαραματιές πάντα σε μπανίζω.

Στάσου λίγο, κοίταζε με
και στο στόμα σβέλτα μην αργείς και φίλησε με,
στάσου λίγο, κοίταζε με,
πάρε 'να σκουπόξυλο και κινήγησε με.

Απ' την πόρτα σου περνώ κι έριξα τα ζάρια,
ένα φιλί σου ζήτησα και μου 'κανες παζάρια,
απ' την πόρτα σου περνώ, μιλάς μ' ένα κορτάκια,
τα ζάρια μου ξανάριξα και μου 'ρθανε ντορτάκια.

Στάσου λίγο, κοίταζε με

και στο στόμα σβέλτα μην αργείς και φίλησε με,
στάσου λίγο, κοίταζε με,
πάρε 'να σκουπόξυλο και κυνήγησε με.

Απ' τη πόρτα σου περνώ μανάρα μου τσακίστρα,
τα μαλλιά σου χτένιζες και τα 'κανες χωρίστρα,
απ' την πόρτα σου περνώ, μου κάνεις την κορόιδα
κι αμέσως το ανθίστηκα πως έχεις φάει σκόρδα.

Στάσου λίγο, κοίταζε με
και στο στόμα σβέλτα μην αργείς και φίλησε με,
στάσου λίγο, κοίταζε με,
πάρε 'να σκουπόξυλο και κυνήγησε με.»

Απ' την πόρτα σου περνώ

A. Κωστής

Ακουστική Κιθάρα 1

Ακουστική Κιθάρα 2

2

Guit. 1

Guit. 2

3

Guit. 1

Guit. 2

4

Guit. 1

Guit. 2

5

Guit. 1

Guit. 2

6

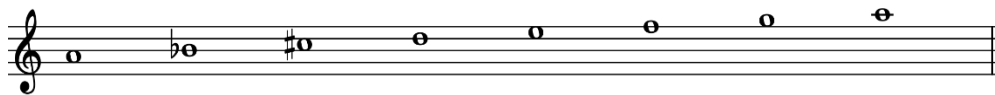
Guit. 1

Guit. 2

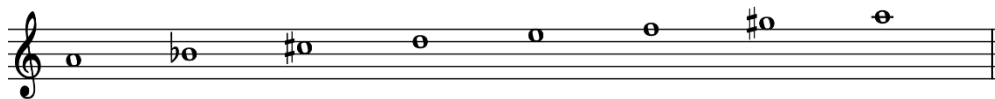
2.6 Η φυλακή είναι σχολείο

Το τραγούδι με τίτλο «Η φυλακή είναι σχολείο» σε σύνθεση του Scotti ηχογραφήθηκε στην Αθήνα στις 22 Μαΐου του 1931 στην εταιρεία Orthophonic και τραγουδήθηκε από τον Κωστή Μπέζο (Κουνάδη, 2019). Το τραγούδι διαρκεί τέσσερα λεπτά και δέκα εννιά δευτερόλεπτα (4.19) ενώ η ορχήστρα αποτελείται από δύο κιθάρες και μία φωνή. Το κομμάτι κινείται μεταξύ δύο δρόμων, του χιτζάζ και του χιτζασκιάρ ενώ η ρυθμική αγωγή του είναι το ζεϊμπέκικο.

Χιτζάζ

Χιτζασκιάρ

Ζεϊμπέκικο

(Παγιάτης, 2010)

Το κομμάτι ξεκινάει με την εισαγωγή του θέματος σε οργανική μορφή (μ. 1 – 4). Στα πρώτα δύο μέτρα η μελωδία κινείται στο πεντάχορδο λα – μι (μ. 1 – 2) ξεκινώντας με την τονική λα (μ. 1) για να καταλήξει στην νότα ρε στον έβδομο παλμό (μ. 2), στη συνέχεια η μελωδία κινείται γύρω από την πέμπτη βαθμίδα της κλίμακας (μι) (μ. 3) σε αυτό το μέτρο η τέταρτη βαθμίδα παρουσιάζεται οξυμένη δίνοντας ένα πειραιώτικο «χρώμα» στην μελωδία και μετά επανέρχεται ξανά στην τονική (λα) (μ. 4). Έπειτα εισάγεται το φωνητικό μέρος του τραγουδιού το οποίο αποτελείται από δύο μέρη, το Α μέρος (μέτρα 5 – 8) το οποίο ακολουθεί την ίδια μελωδική γραμμή με το θέμα (μ. 1 – 4) και το Β μέρος (μέτρα 9 – 12) όπου η μελωδία παραλλάσσεται καθώς κινείται γύρω από την έκτη βαθμίδα η οποία παρουσιάζεται οξυμένη (φα#) (μ. 9 – 10), έπειτα η μελωδία ξεκινάει με την έκτη βαθμίδα οξυμένη (φα#) (μ. 11) για να καταλήξει στον

ένατο παλμό του ίδιου μέτρου στην τέταρτη βαθμίδα (ρε), ενώ στο επόμενο μέτρο ξεκινάει με την νότα ντο# για να καταλήξει πίσω στην τονική (λα) (μ. 12). Μετά από κάθε τετράστιχο το Β φωνητικό μέρος απαντάται οργανικά από τις κιθάρες (μέτρα 13 – 16) και έπειτα επαναλαμβάνεται όλο το κομμάτι από την αρχή. Σε αυτό το κομμάτι ο Μπέζος παίζει με τα δάχτυλα. Μουσικολογικά το κομμάτι έχει ως τονικό κέντρο την νότα λα ενώ η μελωδία κινείται βηματικά και δεν ξεπερνάει τα πλαίσια της οκτάβας. Κατά την διάρκεια του φωνητικού μέρους ακούγεται και η σολιστική κιθάρα να παίζει σε ταυτοφωνία την ίδια μελωδική γραμμή που τραγουδά η φωνή.

Όσο αναφορά την αρμονία στα πρώτα οχτώ μέτρα χρησιμοποιούνται μόνο οι συγχορδίες λα ματζόρε (A) και ρε μινόρε (Dm) (μ. 1 – 8) ενώ παρατηρείται σε ορισμένα σημεία πως το μπάσο της λα ματζόρε συγχορδίας αλλάζει από λα σε μι και το αντίστροφο. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η συγχορδία της ρε ματζόρε (D) (μ. 9 – 10) και έπειτα ακούγονται πάλι οι συγχορδίες λα ματζόρε και ρε μινόρε (μ. 11 – 12). Τέλος επαναλαμβάνεται η ίδια αρμονική δομή των προηγούμενων τεσσάρων μέτρων (μ. 13 – 16). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρατηρείται στον τρόπο που ο Μπέζος χρησιμοποιεί τα ρυθμικά σχήματα καθώς στην αρχή χτυπάει ένα σταθερό ρυθμικό σχήμα με αξίες ογδών (μ. 1 – 3), έπειτα διασπά το ρυθμικό σχήμα σε αξίες ογδών και δεκάτων έκτων επιταχύνοντας έτσι τον αρμονικό ρυθμό (μ. 4), και στη συνέχεια στο Α μέρος (μ. 5 - 7) στον πρώτο, τρίτο, πέμπτο και έβδομο παλμό χτυπάει μόνο τα μπάσα της εκάστοτε συγχορδίας με αξίες τετάρτων και στους δύο τελευταίους παλμούς παίζει ολόκληρη την συνήχηση, ενώ στον πρώτο και τρίτο παλμό του επόμενου μέτρου παίζει με αξίες τετάρτων όλη την συνήχηση (μ. 8). Κάτι αντίστοιχο παρουσιάζεται και στο Β μέρος (μ. 9 – 16).

Οι στίχοι του τραγουδιού πιθανόν να αναφέρονται σε φονικά που συμβαίνουν μέσα στη φυλακή, στον τρόπο που διασκεδάζουν οι κρατούμενοι παίζοντας μουσική με τα μπαγλαμαδάκια και κάνοντας χρήση χασίς.

Στίχοι

Στη φυλακή το μεσημέρι, έλα και φέρε ένα μαχαίρι,
γιατί ένα μάγκα θα εξηγήσω, μπορεί και να τον καθαρίσω.

Στη φυλακή είναι τα παιδάκια, που παίζουν τα μπαγλαμαδάκια
έχουνε και όμορφους λουλάδες, που τους φουμάρουν ντερβισάδες.

Στη φυλακή να 'ρθεις να μ' εύρεις, κοίταξε να τα καταφέρεις,
φέρε μαζί σου και μαυράκι, για να φουμάρουμε λιγάκι.

Στη φυλακή είναι τα παιδάκια, που παίζουν τα μπαγλαμαδάκια
έχουνε και όμορφους λουλάδες, που τους φουμάρουν ντερβισάδες.

Στη φυλακή είναι οι λεβέντες, που λένε όμορφες κουβέντες,
είναι όλοι μάγκες και μαγκιόροι κι όλοι τους φίνιοι τρακαδόροι.

Στη φυλακή είναι τα παιδάκια, που παίζουν τα μπαγλαμαδάκια
έχουνε και όμορφους λουλάδες, που τους φουμάρουν ντερβισάδες.

Στη φυλακή όποιος δεν πάει, θα πει δεν ξέρει ούτε να φάει,
η φυλακή είναι σχολείο, που έχει δασκάλους μεγαλείο.

Στη φυλακή είναι τα παιδάκια, που παίζουν τα μπαγλαμαδάκια
έχουνε και όμορφους λουλάδες, που τους φουμάρουν ντερβισάδες.

Η φυλακή είναι σχολείο

Scotti

Ακουστική Κιθάρα 1

Ακουστική Κιθάρα 2

2

Guit. 1

Guit. 2

4

Guit. 1

Guit. 2

6

Guit. 1

Guit. 2

8

Guit. 1

Guit. 2

10

Guit. 1

Guit. 2

Detailed description: The image shows a musical score for the song 'Η φυλακή είναι σχολείο' by Scotti. The score is arranged for four guitar parts: two acoustic guitars (Ακουστική Κιθάρα 1 and 2) and two electric guitars (Guit. 1 and 2). The music is written in a key with one flat (B-flat) and a 6/8 time signature. The score is divided into systems, with measures 2, 4, 6, 8, and 10 marked at the beginning of each system. The acoustic guitars play a steady, rhythmic accompaniment, while the electric guitars play a more melodic and complex line. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals.

2

12

Guit. 1

Guit. 2

14

Guit. 1

Guit. 2

16

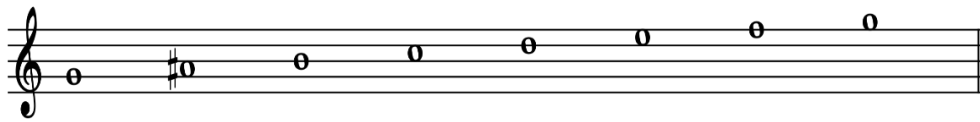
Guit. 1

Guit. 2

2.7 Γιάννης Χασικλής

Το τραγούδι με τίτλο «Γιάννης Χασικλής» σε σύνθεση του Τράκη ηχογραφήθηκε στις 20 Μαΐου του 1930 στην Αθήνα στην εταιρεία Victor και τραγουδήθηκε από τον Κωστή Μπέζο (Κουνάδη, 2019). Το τραγούδι διαρκεί τρία λεπτά και πενήντα επτά δευτερόλεπτα (3.57) και την ορχήστρα αποτελούν δύο κιθάρες και μία φωνή. Ο δρόμος του κομματιού είναι ο σεγκιάχ και η ρυθμική του αγωγή το ζείμπέκικο.

Σεγκιάχ

Ζείμπέκικο

(Παγιάτης, 2010)

Το κομμάτι ξεκινάει με την εισαγωγή (μ. 1 – 4). Στο πρώτο μέτρο η μελωδία ξεκινάει με την τρίτη βαθμίδα της κλίμακας (σι) και στον όγδοο παλμό (μ. 1) καταλήγει στην πέμπτη βαθμίδα της κλίμακας (ρε), στο δεύτερο μέτρο επαναλαμβάνεται το ίδιο υλικό ωστόσο αυτή την φορά η μελωδία καταλήγει στον έβδομο παλμό (μ. 2) στην τονική (σολ) και η εισαγωγή ολοκληρώνεται με την επανάληψη του ίδιου ρυθμομελωδικού υλικού (μ. 3 – 4). Στη συνέχεια εισάγεται το φωνητικό μέρος (μ. 5 – 16) το οποίο αποτελείται από τρία μέρη. Στο Α μέρος (μ. 5 – 8) η μελωδία ξεκινάει με την τέταρτη βαθμίδα (ντο#) και κάνει στον πέμπτο παλμό μία στάση στην πέμπτη βαθμίδα (ρε), ενώ στον τελευταίο παλμό καταλήγει στην τρίτη βαθμίδα (σι) (μ. 5). Στο επόμενο μέτρο (μ. 6) επαναλαμβάνεται το ίδιο υλικό ωστόσο αυτή την φορά η μελωδία καταλήγει στον τελευταίο παλμό στην τονική (σολ) στην οκτάβα και μετά ακολουθεί οργανική επανάληψη από τις κιθάρες (μ. 7 – 8). Στο Β μέρος (μ. 9 – 12) η μελωδία ξεκινάει με την έβδομη βαθμίδα (φα) (μ. 9) και καταλήγει στην τονική (σολ) (μ. 10), έπειτα επαναλαμβάνεται το ίδιο ρυθμομελωδικό υλικό από τις κιθάρες (μ. 11 – 12). Στο Γ μέρος (μ. 13 – 16) η μελωδία κινείται στη πεντάχορδο σολ – ρε ξεκινώντας με

την τρίτη βαθμίδα (σι) και καταλήγοντας στον όγδοο παλμό στην πέμπτη βαθμίδα (ρε) (μ. 13) ενώ στο επόμενο μετρό (μ. 14) επαναλαμβάνεται το ίδιο υλικό αλλά αυτή την φορά η μελωδία κλείνει στην τονική (σολ) και μετά ακολουθεί οργανική επανάληψη από τις κιθάρες (μ. 15 – 16). Τέλος εισάγεται ένα σύντομο οργανικό μέρος που θυμίζει έντονα το μελωδικό υλικό του Β μέρους (μ. 17 – 18) και μετά ακολουθεί επανάληψη από την αρχή. Παρατηρείται ότι κάθε δίστιχο έχει διαφορετική μελωδία ενώ κατά την διάρκεια του τραγουδίσματος η σόλο κιθάρα παίζει σε ταυτοφωνία την ίδια μελωδία με την φωνή. Η μελωδική κίνηση είναι κυρίως βηματική και δεν ξεπερνάει την οκτάβα.

Ο τύπος συνοδείας είναι ισοκρατηματικός καθώς γίνεται χρήση μόνο της πρώτης βαθμίδας (G). Ωστόσο στο Γ μέρος εμφανίζεται παροδικά και η τέταρτη βαθμίδα (C) (μ. 13 – 16).

Οι στίχοι του τραγουδιού πιθανόν να περιγράφουν την ζωή στη φυλακή της Συγγρού όπου γίνεται χρήση χασίς (λουλάς, τουμπεκί, αργιλές), από τα άτομα τα οποία βρίσκονται μέσα στη φυλακή πρόκειται και βρίσκουν παρηγοριά στο κάπνισμα. Ο αφηγητής φαίνεται πως μέσω του καπνού του λουλά και υπό τον ήχο του μπαγλαμά αναπολεί μια παλιά του αγάπη (Ελενάκι).

Στίχοι:

Μέσα στου Συγγρού τη φυλακή βρίσκεις
λουλά και τουμπεκί, όπλες
έχει φίνους χασικλήδες
πού `ναι όλοι μερακλήδες

Ρε συ Γιάννη αργιλά ωχ
γέμισέ μας το λουλά

Σαν φουμάρω ναργιλέ λέω
στη αγάπη μου μανέ, όπλες
μα εκείνη δε μ' ακούει
και με κάνει πιο μαστούρη

Ρε συ Γιάννη αργιλά, όπλες
γέμισε μας το λουλά

Σαν φουμάρω το λουλά έχω
δίπλα μου το μπαγλαμά όπλες]
παίζω και με πιο μεράκι
σαν θυμάμαι το Ελενάκι

Ρε συ Γιάννη αργιλά
γέμισε μας το λουλά

Γιάννης Χασικλής

Τράκης

Ακουστική Κιθάρα 1

Ακουστική Κιθάρα 2

2

Guit. 1

Guit. 2

4

Guit. 1

Guit. 2

6

Guit. 1

Guit. 2

8

Guit. 1

Guit. 2

10

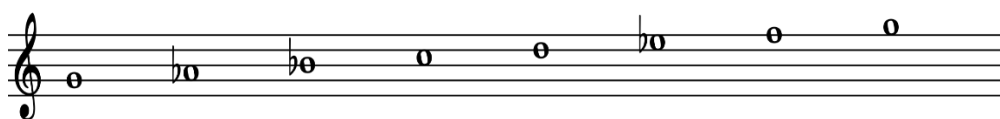
Guit. 1

Guit. 2

2.8 Ντερτιλίδικος Χορός

Ο «Ντερτιλίδικος Χορός» πρόκειται για το ένα από τα δύο οργανικά κομμάτια του Κωστή Μπέζου. Ηχογραφήθηκε στην Αθήνα στις 20 Μαΐου του 1930 στην εταιρεία Victor. Το κομμάτι διαρκεί τέσσερα λεπτά και πέντε δευτερόλεπτα (4.05) (Κουνάδη, 2019). Η ορχήστρα αποτελείται από δύο κιθάρες. Η σόλο κιθάρα παίζεται από τον Μπέζο και είναι κουρδισμένη σε σολ ανοιχτό κούρδισμα κουρδίζοντας την χαμηλή ρε έναν τόνο κάτω σε ντο. Μουσικολογικά το τραγούδι έχει ως τονικό κέντρο την νότα σολ και ρε ενώ «περνάει» συνολικά από δύο δρόμους τον ουσάκ και τον χιτζάζ και η ρυθμική αγωγή του είναι το τσιφτετέλι γραμμένο σε μέτρο 4/4.

Ουσάκ

Χιτζάζ

Τσιφτετέλι

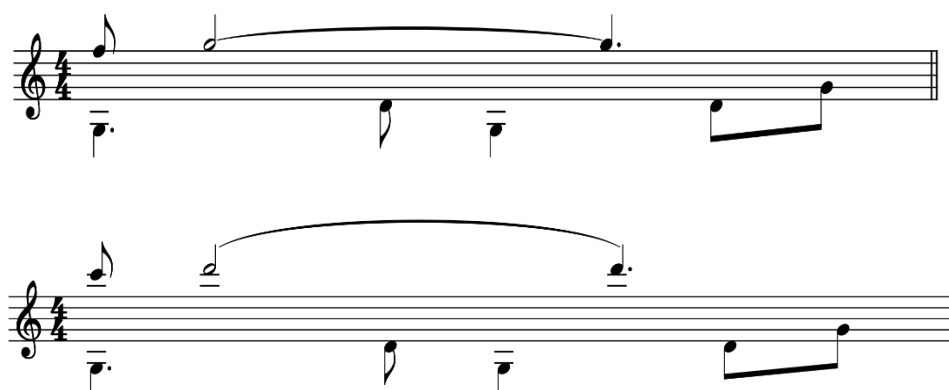

(Παγιάτης, 2010)

Το κομμάτι αποτελείται από τέσσερα μέρη. Το Α μέρος (μ. 1 – 11) ολοκληρώνεται με την επανάληψη του στο μέτρο 11, η μελωδία κινείται βηματικά στο πάνω πεντάχορδο ντο-σολ ξεκινώντας με την νότα ρε στην οκτάβα με αξίες ογδόων, δεκάτων έκτων και μισών ενώ παρατηρείται πως η έκτη βαθμίδα είναι φυσική χωρίς την αλλοίωση που επιδέχεται κανονικά στον δρόμο χιτζάζ (μέτρα 6 - 7). Το Β μέρος (μ. 12 – 21) ξεκινάει στο μέτρο 12 και ολοκληρώνεται με την επανάληψη του στο μέτρο 21, η μελωδία κινείται στον δρόμο ουσάκ ενώ χαρακτηριστικό είναι πως η μελωδία άλλοτε χρησιμοποιεί την δεύτερη βαθμίδα βαρυμένη και άλλοτε αλλοιωμένη (μ. 16 –

17). Στη συνέχεια ξεκινάει το Γ μέρος (μ. 22 – 32) στο Γ1 (μ. 22 – 28) η μελωδία κινείται στο πεντάχορδο ντο-σολ ξεκινώντας με το σολ στην οκτάβα (μ. 25) και στο Γ2 (μ. 29 – 32) η μελωδία κινείται στον δρόμο χιτζάζ ξεκινώντας με την νότα μιβ (μ.29), σε αυτό το μέρος η μελωδική κίνηση δεν ξεπερνά τα πλαίσια της οκτάβας. Έπειτα επαναλαμβάνονται και τα τρία μέρη με την σειρά που προηγήθηκαν (μ. 33 – 60) ωστόσο στο τέλος της επανάληψης του τρίτου μέρους (μ. 57 - 60) παρουσιάζεται εμφανώς παραλλαγμένη η μελωδική γραμμή η οποία κινείται πάλι στην πάνω οκτάβα ξεκινώντας με μιβ και σκοπός είναι να ‘‘οδηγήσει’’ την μελωδία στον αρχικό δρόμο του κομματιού που είναι ο ουσάκ. Στη συνέχεια εισάγεται το Δ και τελευταίο μέρος (μ. 61 – 79), σε αυτό το μέρος η μελωδία επιστρέφει στον δρόμο χιτζάζ και αρχικά πηγαίνει στην ντο μινόρε συγχορδία (μ. 64 - 66) και μετά επιστρέφει στην τονική (σολ) (μ. 67 - 71), έπειτα ακολουθεί η επανάληψη του (μ. 72 – 79). Τέλος επαναλαμβάνονται με την σειρά που προηγήθηκαν και τα τέσσερα μέρη (μ. 80 – 134), έτσι ολοκληρώνεται το κομμάτι.

Ο Μπέζος φαίνεται πως ταυτόχρονα με την μελωδία παίζει και τα μπάσα της συγχορδίας της τονικής εναλλάσσοντας από σολ στην δεύτερη αναστροφή της συγχορδίας (ρε). Η αρμονία είναι αρκετά λιτή παίζοντας μόνο την συγχορδία της τονικής (σολ ματζόρε) ενώ στο Δ μέρος εμφανίζεται μόνο για τρία μέτρα η συγχορδία ντο μινόρε (μ. 64 – 66). Αξίζει να σημειωθεί ότι στα σημεία που η μελωδία κινείται στον δρόμο ουσάκ, όπου η τρίτη βαθμίδα εμφανίζεται βαρυμένη (σιb), η αρμονική υποστήριξη παραμένει στην συγχορδία σολ ματζόρε. Χαρακτηριστικό είναι επίσης πως σε όλο το κομμάτι στην αρχή του κάθε μέρους επαναλαμβάνονται τα παρακάτω ρυθμομελωδικά μοτίβα:

Ντερτιλίδικος Χορός

A. Κωστής

Ακουστική Κιθάρα 1

Ακουστική Κιθάρα 2

4

Guit. 1

Guit. 2

7

Guit. 1

Guit. 2

10

Guit. 1

Guit. 2

13

Guit. 1

Guit. 2

2

Musical score for two guitars (Guit. 1 and Guit. 2) in 8/8 time, measures 16-34. The score is divided into six systems, each with two staves. Measure numbers 16, 19, 22, 26, 30, and 34 are indicated at the start of their respective systems. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and rests. The bass line (Guit. 2) is primarily composed of chords and single notes, while the treble line (Guit. 1) contains more complex melodic and rhythmic patterns. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 8/8.

This musical score is for two guitars, labeled "Guit. 1" and "Guit. 2". It consists of six systems of music, each with two staves. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 8/8. The score begins at measure 37 and ends at measure 53. The notation includes various rhythmic values such as eighth notes, quarter notes, and half notes, along with rests and accidentals. A triplet of eighth notes is marked with a "3" above it in measure 37. The music features a mix of melodic lines in the upper staves and chordal accompaniment in the lower staves. The piece concludes with a final measure at 53.

4

Musical score for two guitars (Guit. 1 and Guit. 2) in 8/8 time, measures 56-74. The score is divided into six systems, each with a measure number at the beginning of the first staff. The key signature is one flat (B-flat). The first system (measures 56-58) features a melodic line in Guit. 1 with eighth-note patterns and a bass line in Guit. 2 with chords. The second system (measures 59-61) continues the melodic development in Guit. 1. The third system (measures 62-65) shows a more sustained melodic line in Guit. 1. The fourth system (measures 66-69) returns to eighth-note patterns in Guit. 1. The fifth system (measures 70-73) continues the eighth-note patterns. The sixth system (measures 74-77) concludes the section with similar eighth-note patterns in Guit. 1.

Musical score for two guitars (Guit. 1 and Guit. 2) across measures 78 to 94. The score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The time signature is 8/8. The notation includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, rests, and slurs. Measure numbers 78, 82, 85, 88, 91, and 94 are indicated at the start of their respective systems. The score shows a progression of chords and melodic lines for both instruments.

6

This musical score is for two guitars, labeled 'Guit. 1' and 'Guit. 2'. It consists of six systems of music, each containing two staves. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 8/8. Measure numbers 97, 100, 104, 107, 110, and 113 are indicated at the start of each system. The first guitar part (Guit. 1) features a melodic line with eighth and sixteenth notes, often with slurs and accents. The second guitar part (Guit. 2) provides a harmonic accompaniment using chords and single notes, with some measures featuring a 'p' (piano) dynamic marking. The notation includes various musical symbols such as stems, beams, slurs, accents, and dynamic markings.

117

Guit. 1

Guit. 2

121

Guit. 1

Guit. 2

125

Guit. 1

Guit. 2

129

Guit. 1

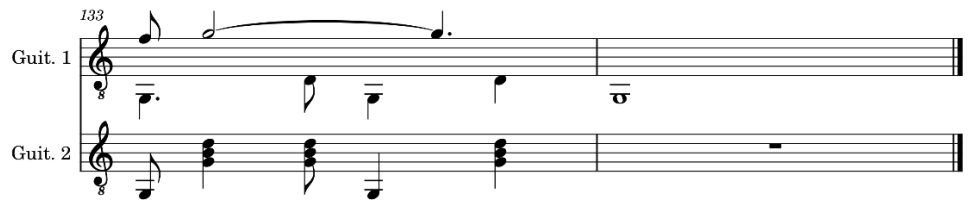
Guit. 2

133

Guit. 1

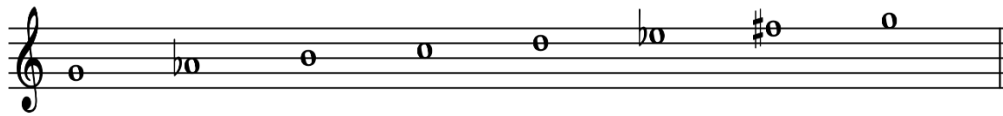
Guit. 2

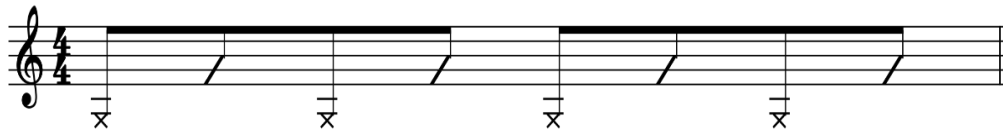
2.9 Τρούμπα

Το οργανικό κομμάτι με τίτλο «Τρούμπα» αποτελεί σύνθεση του Κωστή Μπέζου, ηχογραφήθηκε στις 20 Μαΐου του 1930 στην Αθήνα στην εταιρεία Victor και διαρκεί τρία λεπτά και σαράντα επτά δευτερόλεπτα (3.47) (Κουνάδη, 2019). Στο κομμάτι αυτό όπως και στα περισσότερα τραγούδια του ο Μπέζος παίζει με τα δάχτυλα ενώ διακρίνεται μόνο μία κιθάρα με την οποία ο Μπέζος παίζει ταυτόχρονα την μελωδία και την συνοδεία, η κιθάρα αυτή είναι κουρδισμένη σε σολ ανοιχτό κούρδισμα (PE – ΣΟΛ – PE – σολ – σι - ρε). Το κομμάτι είναι γραμμένο στον δρόμο χιτζασκιάρ, τονικό κέντρο έχει την νότα σολ και ο ρυθμός του είναι το χασαποσέρβικο.

Χιτζασκιάρ

Χασαποσέρβικο

(Παγιάτης, 2010)

Το συγκεκριμένο κομμάτι αποτελείται από τέσσερα μέρη. Στο Α μέρος (μ. 1 – 8) η μελωδία κινείται στο πεντάχορδο σολ-ρε με αξίες τετάρτων, δεκάτων έκτων και ογδών ξεκινώντας με το σολ στην οκτάβα. Στο Β μέρος (μ. 9 – 16) η μελωδία ξεπερνάει τα πλαίσια της οκτάβας και ξεκινάει με την νότα ρε, εδώ φαίνεται ότι η μελωδική γραμμή αποκτά ένα πειραιώτικο «χρώμα» καθώς η τέταρτη βαθμίδα παρουσιάζεται οξυμένη (ντο#) ωστόσο μετά η τέταρτη βαθμίδα παρουσιάζεται πάλι φυσική (ντο) (μ. 11) κάνοντας μία κατιούσα κίνηση στη μελωδία για να γυρίσει πίσω στην τονική (σολ) (μ. 12). Στο Γ μέρος (μ. 17 – 20) η μελωδία ξεκινάει με την νότα σολ στην οκτάβα κάνοντας την χαρακτηριστική χρωματική κίνηση του δρόμου χιτζασκιάρ (σολ-σολ#-σολ-φα#-σολ) ενώ μετά σημειώνεται μία στάση στην πέμπτη βαθμίδα (ρε) (μ.20). Στη συνέχεια ακολουθεί επανάληψη του δεύτερου μέρους (μ. 21 – 24). Τέλος εισάγεται το Δ μέρος (μ. 25 – 28), εδώ η μελωδία κινείται μέσα στα πλαίσια της οκτάβας στο πεντάχορδο σολ-ρε κυρίως με αξίες δεκάτων έκτων

ξεκινώντας με την πέμπτη βαθμίδα (ρε) και καταλήγοντας στο σολ στην οκτάβα (μ.26, 28). Έπειτα ακολουθεί επανάληψη από την αρχή και το κομμάτι ολοκληρώνεται στο μέτρο 32 με το Β μέρος.

Όσο αναφορά την συνοδεία είναι ισοκρατηματική καθώς ο Μπέζος παίζει μόνο το μπάσο από την συγχορδία της τονικής σολ ματζόρε και εναλλάσσει από σολ χαμηλό σε σολ μεσαίο (3^η χορδή) και από σολ σε ρε.

Τρούμπα

A. Κωστής

5

9

13

16

19

23

26

29

Fine

2

Musical score for a piano piece, measures 33-61. The score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The time signature is 8/8. The music features a complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes, often beamed together. The bass line consists of a steady eighth-note accompaniment. Measure numbers 33, 37, 41, 45, 48, 51, 54, 58, and 61 are indicated at the start of their respective staves. The notation includes various accidentals (flats, sharps) and dynamic markings such as *p* (piano) and *z* (zaccato).

64

D.C. al Fine 3

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά σε ότι αφορά την μελωδία αυτών των εννέα (9) κομματιών η μελωδική κίνηση είναι κυρίως βηματική και φαίνεται πως στα περισσότερα κομμάτια δεν ξεπερνάει την οκτάβα. Σημαντικό είναι επίσης να αναφερθεί πως σε ορισμένα κομμάτια παρατηρούνται αλλοιώσεις σε συγκεκριμένες βαθμίδες στην μελωδία (π.χ. 2^η, 4^η, 5^η, 7^η βαθμίδα) οι οποίες παρεκκλίνουν από τον προβλεπόμενο οπλισμό του αντίστοιχου δρόμου. Συναντάται επίσης η κίνηση μέσω ποικιλιμάτων για διάνθιση της μελωδίας ενώ ιδιαίτερο ύφος προσδίδει η χρήση “legato” που παίζει ο Μπέζος στην κιθάρα. Παρατηρείται επίσης πως σε καθένα από τα κομμάτια με εξαίρεση τα δύο που είναι οργανικά, πριν εισαχθεί το φωνητικό μέρος, η σολιστική κιθάρα παίζει σε οργανική μορφή το θέμα, του οποίου η μελωδία είναι ίδια με αυτή που θα τραγουδήσει η φωνή στη συνέχεια. Στα περισσότερα κομμάτια, κατά την διάρκεια του φωνητικού μέρους η σολιστική κιθάρα παίζει σε ταυτοφωνία την μελωδία που τραγουδά η φωνή. Όσον αφορά την ρυθμική συνοδεία των κομματιών είναι αρκετά λιτή χωρίς ιδιαίτερες αλλαγές στην αρμονία. Όπως φαίνεται στα περισσότερα κομμάτια η συνοδεία είναι ισοκρατηματική στηριζόμενη κυρίως στην συγχορδία της τονικής. Σε ορισμένα σημεία ωστόσο παρατηρούνται εναλλαγές τόσο στις συγχορδίες όσο και στα μπάσα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζεται επίσης στον τρόπο παιξίματος της κιθάρας χρησιμοποιώντας τα δάχτυλα, παίζοντας ταυτόχρονα την μελωδία και τα μπάσα ενώ σε κάποια κομμάτια παρατηρείται ότι η κιθάρα είναι κουρδισμένη σε σολ ανοιχτό κούρδισμα (π.χ. Γιάννης χασικλής, τρούμπα, ντεριλίδικος χορός, ήσουνά ξυπόλητη).

Μελετώντας το έργο του Κωστή Μπέζου και ακούγοντας τα κομμάτια του γίνεται σαφές ότι υπήρξε ένας σημαντικός καλλιτέχνης της ρεμπέτικης σκηνής και όχι μόνο, της Ελλάδας, ο οποίος μέσω της ερμηνείας του και του ιδιαίτερου στυλ παιξίματός του στην κιθάρα, εξέλιξε το μουσικό είδος του ρεμπέτικου, αλλά και εκπροσώπησε τις χαβάγιες. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η τεχνική του στην κιθάρα, η οποία χαρακτηρίζεται από μία ιδιαίτερη δεξιοτεχνία παίζοντας ταυτόχρονα την μελωδική γραμμή και την συνοδεία, αναδεικνύοντας έτσι τον ρόλο της κιθάρας και τις δυνατότητές της. Τέλος αξίζει να σημειωθεί πως το οργανικό κομμάτι με τίτλο «Τρούμπα» αποτελεί ακόμη και για κλασικούς κιθαρίστες ένα κομμάτι υψηλής δεξιοτεχνίας όσον αφορά τα υφολογικά του χαρακτηριστικά.

Συνοψίζοντας, με την υλοποίηση του συγκεκριμένου πρότζεκτ κατάλαβα το πόσο σημαντικό κεφάλαιο αποτέλεσε ο Κωστής Μπέζος στην δισκογραφία και στην

εξέλιξη της «λαϊκής» κιθάρας, καθώς επίσης και σε εμένα ανοίγοντας μου νέους ορίζοντες στην ελληνική λαϊκή μουσική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Klein, Tony. ‘‘Constantinos Bezos & the Kostis Enigma’’. Notes to LP booklet. Portland, OR: Mississippi Records, 2015.

Κούρτης, Δημήτρης. «Κώστας Μπέζος (1905-1943)». Η ελληνική κιθάρα στις 78 στροφές: ρεμπέτικα, ελαφρά, καντάδες, κλασικά, παραδοσιακά, επιμέλεια του Σταύρου Κουρούση και Κωνσταντίνου Κοπανιτσάνου, 57-73. Αθήνα: Η Ιστορία της Ελληνικής Μουσικής, 2022.

Παγιάτης, Χαράλαμπος. «Οι λαϊκοί δρόμοι και η πρακτική εφαρμογή τους». Αθήνα: Fagotto, 2010.

Ευαγγέλου, Γιώργος. Ο εξωτισμός στην ελληνική δισκογραφία: «Μαγικές ζωγραφιές» στις 78 στροφές. Επιμέλεια της Μαρίας Ζουμπούλη. Αθήνα: Fagotto books, 2024.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρχείο Κουνάδη, «Μπέζος Κώστας», 2019, <https://vmrebetiko.gr/item?id=3629>

Σαββόπουλος, Πάνος. 2015. «Α. Κωστής (Κώστας Μπέζος).» *Panossavopoulos.gr*. https://www.panossavopoulos.gr/p/blog-page_32.html.

<https://rebetiko.sealabs.net/>